

Η Λίμπι καθόταν στο πίσω μέρος της μικρής ενοριακής εκκλησίας, πενθώντας τον άντρα που επί δώδεκα χρόνια αγαπούσε. Σε ένα εκκλησίασμα περίπου ογδόντα ατόμων, ούτε ένας δεν της προσέφερε ένα θερμό άγγιγμα ή ένα θλιμμένο χαμόγελο συμπαράστασης. Δεν γνώριζαν καν ποια ήταν. Ή, κι αν κάποιοι το γνώριζαν, σίγουρα δεν το έδειχναν.

Από μια πλευρά, αυτό ήταν ανακουφιστικό – τουλάχιστον έλειπαν οι πλάγιες ματιές ή οι κρυφοί ψίθυροι από χείλη σε αφτιά. Έλειπαν και τα επικριτικά βλέμματα δίπλα της στο στασίδι. Αλλά από μια άλλη πλευρά, δεν ήταν παρά μια θλιβερή επισφράγιση της φρικτής πραγματικότητας. Κανείς τους δεν ήξερε ότι ο άντρας στον οποίο εκείνη την ημέρα απηύθυναν τον στερνό αποχαιρετισμό –ο άντρας του οποίου το γεροδεμένο κορμί και η λαμπερή ενέργεια είχαν παραδόξως χωρέσει στη στενή εκείνη κάσα στο μπροστινό μέρος της εκκλησίας– ήταν ο σημαντικότερος άνθρωπος στον δικό της κόσμο. Ο Μαρκ Γουίντερμπουργκ, νεκρός στα πενήντα οκτώ του, από ρήξη ανευρύσματος. Η οικογένειά του θρηνούσε για εκείνον: η γυναίκα του η Έμιλι και οι δύο ενήλικες κόρες τους.

Η Λίμπι δεν ήταν σίγουρη τι υπαγόρευε το πρωτόκολλο για τους παράνομους εραστές στις κηδείες, υπέθεσε όμως ότι θα όριζε να μένουν καθισμένοι στα πίσω στασίδια, με την καρδιά τους να σπαράζει, έτοιμη θαρρείς να σπάσει σε χίλια κομμάτια, και αναγκασμένοι να καταπνίγουν την παρόρμηση που τους έλεγε να σηκωθούν και να φωνάξουν: «Όμως κανείς σας δεν τον αγαπούσε όσο εγώ!»

Στα γενέθλιά της, την ημέρα που έκλεινε τα σαράντα της χρόνια.

Η Λίμπι ψάρεψε διακριτικά το μαντίλι της για να σκουπίσει ξανά τα δάκρυά της. Έκανε κρύο μέσα στην εκκλησία. Το φλεβιαράτικο χόνι δεν είχε ακόμη λιώσει στο έδαφος, έξω. Αναρίγησε μέσα στο πλεκτό της σακάκι με τα μακριά μανίκια. Ο Μαρκ δεν θα είχε ποτέ του εγκρίνει αυτά που φορούσε τώρα. Δεν του άρεσε να τη βλέπει ντυμένη με επίσημα ρούχα. Έλεγε πως περνούσε ήδη αρκετό από τον χρόνο του με κουστουμαρισμένους ανθρώπους. Ήθελε να τη βλέπει να φορά τζιν, ριχτά φορέματα ή τίποτε απολύτως. Το ίδιο εκείνο πρωί, τη στιγμή που φορούσε το σακάκι της σε μια προσπάθεια να μην ξεχωρίζει μέσα σε μια ομάδα ανθρώπων που ήξερε ότι θα ήταν άφογα ντυμένοι, είχε θυμηθεί την τελευταία φορά που το είχε φορέσει. Ο Μαρκ της είχε πει τότε: «Μα πού είναι αυτή η δαντελωτή φούστα που τόσο μου αρέσει; Καλύτερα βάλε αυτήν». Και η σκέψη πως ποτέ ξανά ο Μαρκ δεν θα παραπονιόταν για το επίσημο σακάκι της, την πλήγωσε σαν μαχαιριά. Ποτέ ξανά, σε ολόκληρο το μακρύ μέλλον που απέμενε ακόμη στο σύμπαν, ο Μαρκ δεν θα της έλεγε κάτι. Ποτέ ξανά τα μάτια του δεν θα ζάρωναν με το σιωπηλό του γέλιο. Ποτέ ξανά τα χέρια του δεν θα κρατούσαν τα δικά της, τα χείλη του δεν θα διεκδικούσαν τα δικά της, ποτέ ξανά δεν θα πίεζε το κορμί του πάνω στο δικό της...

Το κεφάλι της Λίμπι της έδινε σουβλιές από την προσπάθεια να συγκρατήσει τους λυγμούς της μέσα της. Δεν θα άρμοζε, αυτή η άγνωστη γυναίκα από τα πίσω στασίδια να καταρρεύσει προδίδοντας έτσι ένα μυστικό που είχε ερμητικά διαφυλαχτεί για τόσο πολύ καιρό. Ο Μαρκ είχε πάντοτε υπάρξει απόλυτος σε αυτό: η γυναίκα του και οι κόρες του δεν έπρεπε ποτέ να πληγωθούν. Ήταν αθώες, δεν τους άξιζε τέτοιος πόνος. Ο Μαρκ και η Λίμπι ήταν εκείνοι που έπρεπε να κουβαλήσουν ολόκληρο το φορτίο. Και πόσο τρομερό φορτίο είχε, αλήθεια, σταθεί, πόσο εξουθενωτική εναλλαγή από την κορύφωση της ελπίδας και την ανελέητη ενοχή, για δώδεκα ολόκληρα χρόνια.

Είχε ξεκινήσει ο πρώτος ομιλητής και η Λίμπι παρακολούθησε για λίγο τα λόγια του, ύστερα όμως έκρινε ότι όλες εκείνες οι περιγραφές για τον Μαρκ δεν αφορούσαν τον δικό της Μαρκ. Έκλεισε τα μάτια και σκέφτηκε αυτά που θα έλεγε εκείνη, αν ήταν ελεύθερη να τα πει:

Ο Μαρκ Γουνίντερμπουργκ πέθανε στα πενήντα οκτώ του, όμως μην κάνετε το λάθος να τον σκεφτείτε σαν έναν τυπικό μεσήλικο άντρα. Ήταν ψηλός και καλοδιατηρημένος, με το κεφάλι του γεμάτο μαλλιά, με επίπεδο στομάχι και σφιχτούς μηρούς που μαρτυρούσαν τον υγιεινό τρόπο ζωής του και την αγάπη του στο τρέξιμο μεγάλων αποστάσεων. Ήταν έξυπνος και αστείος και αποφασιστικός. Δεν άφηνε τίποτα να τον καταβάλει. Ξεπέρασε τις παιδικές ασθένειες, τη δυσλεξία και τον θάνατο του πατέρα του όταν ήταν μόλις δεκαπέντε ετών. Περάσαμε τόσες ευχάριστες στιγμές μαζί, κι ας ήταν κλεμμένες και κρυφές. Ακόμη κι έπειτα από δώδεκα χρόνια που ήμαστε μαζί, έκανε την καρδιά μου να χτυπά σαν τρελή. Ήταν γενναϊόδωρος, γλυκός και ευγενικός. Τόσο ευγενικός. Ο πιο καλός άνθρωπος που γνώρισα ποτέ μου. Τα δάκρυα πάλευαν να βρουν τον δρόμο τους κάτω από τα βλέφαρα της

Λίμπι και κύλησαν τελικά στα μάγουλά της. Όταν άνοιξε τα μάτια της, είδε πως η σύζυγος του Μαρκ είχε γείρει το κεφάλι της και έκλαιγε μέσα στις παλάμες της, στο μπροστινό στασίδι. Ο ιερέας είχε κατεβεί από τον άμβωνα για να την αγκαλιάσει. Η Λίμπι ένωσε τα πλευρά της να σφίγγονται από την ενοχή. Δεν θα έπρεπε ποτέ να είχε έρθει.

Το τρένο που την πήγαινε μέσα από το Τσάνελ τούνελ πίσω στο Παρίσι ήταν σχεδόν άδειο και η Λίμπι ακούμπησε την τσάντα της στο διπλανό κάθισμα και έγειρε το κεφάλι επάνω της. Τώρα, το απέραντο κενό μέσα της μπορούσε να την κατακλύσει. Ο Μαρκ ήταν θαμμένος· η οριακή γραμμή ανάμεσα στην παλιά της ζωή και στην καινούρια είχε χαραχτεί μέσα σε δύο μέτρα χώμα. Προσπαθούσε να μη σκέφτεται τα πράγματα που εκείνη και ο Μαρκ δεν είχαν κάνει ποτέ, όλα όσα εκείνος ήθελε να κάνουν, όμως αυτή του τα αρνιόταν. Αλλά και τα πράγματα που ήταν ανάγκη να κάνει μόνη της πια, τώρα που εκείνος ήταν οριστικά απών. Τώρα που συνειδητοποιούσε τόσο βαθιά, πόσο εύθραυστα ήταν όλα στη ζωή. Το τρένο ξεκίνησε με ένα τράνταγμα, και η Λίμπι πήρε βαθιά ανάσα. Μέσα, έξω, έχοντας συναισθήση της ίδιας της της αναπνοής, που τόσο προσωρινά στεγαζόταν μέσα στο ζεστό της κορμί.

«Η Κλοντέτ θέλει να σας δει».

Η Λίμπι ανασήκωσε το βλέμμα της. Μόλις που ξετύλιγε το κασκόλ της και κρεμούσε την τσάντα της στη ράχη της καρέκλας της. Εδώ, στην Εταιρεία Σχεδιασμών Πιερ-Λουί, τα χωρίσματα των γραφείων ήταν τόσο θαμπά φωτισμένα όσο λαμπερός ήταν ο φωτισμός στην αίθουσα υποδοχής.

Η Λίμπι εργαζόταν όλη μέρα στην τεράστια οθόνη του υπολογιστή φτιάχνοντας τα γυαλιστερά της φυλλάδια με σχέδια κοσμημάτων και εσωτερικής διακόσμησης, περιτριγυρισμένη από γκριζα έπιπλα και μπεζ χωρίσματα γραφείων. Σταδιακά ολόκληρο το κτίριο ανακαινιζόταν, όμως κατά περίεργο τρόπο η ανακαίνιση δεν έφτανε ποτέ ως τον δικό της χώρο εργασίας.

«Για ποιο λόγο θέλει να με δει η Κλοντέτ;»

Η Μονίκ, η γραμματέας της Κλοντέτ, ανοιγόκλεισε τα μάτια σαν να ήταν και η ίδια ξαφνιασμένη. «Δεν ξέρω. Μου είπε να σας στείλω μέσα μόλις εμφανιστείτε».

Η Λίμπι αναστέναξε. Ήδη είχε σταθεί αρκετά δύσκολο να σηκωθεί το πρωί, στο μικρό της διαμέρισμα στο Λεβαλουά. Τα μέλη της ήταν τόσο βαριά που σάστισε ακόμη και η ίδια. Είχε κατορθώσει να πάρει άδεια τις πρώτες πέντε μέρες από τον θάνατο του Μαρκ, προφασιζόμενη ασθένεια, και στην πραγματικότητα επρόκειτο όντως για ένα είδος ασθένειας. Ένας διαπεραστικός πόνος από τα δάχτυλα των ποδιών της ως το κεφάλι της. Μόνο που αυτό δεν θα έφευγε ποτέ. Κι εκείνη ποτέ δεν θα ήταν έτοιμη για εργασία. «Εντάξει», είπε τελικά. «Πηγαίνω μέσα».

Όταν η Λίμπι έφτασε πρώτη φορά στο Παρίσι, πριν από είκοσι χρόνια, τα γαλλικά της ήταν τα άγαρμπα γαλλικά του γυμνασίου. Τώρα τα γαλλικά της έρεαν, μπορούσε να σκεφτεί στα γαλλικά, όμως της έλειπε η χρήση των αγγλικών. Της έλειπαν οι λεπτές αποχρώσεις ανάμεσα σε τόσα πολλά συνώνυμα, της έλειπε το να μπορεί να ενώνει τα επίθετα το ένα μετά το άλλο σαν μαργαριτάρια, και ακόμη ήταν διστακτική όταν έπρεπε να εκφραστεί στα γαλλικά σε στιγμές αναστάτωσης ή στεναχώριας. Η Κλοντέτ, η προϊστάμενή της, είχε τη φήμη ότι στεναχωρούσε συχνά το προσωπικό της, κι έτσι η Λίμπι ήταν τώρα σε επιφυλακή.

Το γραφείο της Κλοντέτ είχε στενόμακρα παράθυρα, από το δάπεδο ως την οροφή, μέσα από τα οποία μπορούσε αν ήθελε να βλέπει όλη μέρα τον Σηκουάνα. Αλλά η Κλοντέτ είχε επίτηδες τοποθετήσει έτσι το γραφείο της ώστε η πλάτη της να είναι γυρισμένη στη θέα. Αυτή ήταν και η μοναδική αλλαγή που είχε κάνει όταν ήρθε, πριν από οκτώ μήνες, όμως δεν έπαυε να είναι μια αλλαγή αποκαλυπτική. Η Κλοντέτ είχε τη γνώμη ότι δεν υπήρχε χρόνος για να κοιτούν έξω από τα παράθυρα, και η χαλαρή ατμόσφαιρα που άλλοτε λάτρευε στη δουλειά της η Λίμπι είχε σταδιακά υποχωρήσει μέχρι που εξαφανίστηκε εντελώς.

«Α, ήρθες, Λίμπι», είπε η Κλοντέτ, δείχνοντάς της την καρέκλα στο πλαϊνό μέρος του γραφείου της. «Κάθισε. Πρέπει να μιλήσουμε λίγο».

Η Λίμπι κάθισε έχοντας επίγνωση της ταχυπαλμίας της και προσπάθησε να πάρει μια βαθιά ανάσα χωρίς να το αντιληφθεί η Κλοντέτ. Σταύρωσε τα πόδια της και περίμενε ενώ η Κλοντέτ την κάρφωνε με τα παγερά μπλε μάτια της. Το παράθυρο ήταν ανοιχτό και μπορούσε να ακούσει την κυκλοφορία των αυτοκινήτων επάνω στις δύο από τις γέφυρες που συνέδεαν το Παρίσι με το Ιλ Σεν-Λουί.

«Χρόνια Πολλά για τα γενέθλιά σου», είπε η Κλοντέτ όταν αποφάσισε να μιλήσει πάλι.

Η Λίμπι ξαφνιάστηκε. «Σας ευχαριστώ».

Παύση. Η Κλοντέτ εξακολουθούσε να μη χαμογελά.

«Αυτό ήταν όλο;» ρώτησε η Λίμπι.

«Είμαι καχύποπτη», είπε η Κλοντέτ. «Πήρες πέντε μέρες άδεια ακριβώς πριν από τα τεσσαρακοστά γενέθλιά σου».

«Ήμουν άρρωστη».

«Κι όμως δείχνεις μια χαρά σήμερα το πρωί».

Να ήταν αλήθεια; «Ακριβώς επειδή είχα πάρει πέντε μέρες άδεια».

Η Κλοντέτ στένεψε τα μάτια της κι έγειρε προς τα πίσω στην καρέκλα της, στριφογυρίζοντας ένα μολύβι ανάμεσα στα δάχτυλά της. «Υποθέτω πως είμαι υποχρεωμένη να σε πιστέψω. Απλώς δεν μου αρέσει να με περνούν για ηλίθια, αυτό είναι όλο, Λίμπι. Πέντε μέρες απουσίας σου μου κοστίζουν πολλά χρήματα. Δεν θα ήθελα ούτε καν να μου περάσει η σκέψη ότι εκμεταλλεύτηκες την προϊστάμενή σου μόνο και μόνο επειδή είχες να γιορτάσεις την τέταρτη δεκαετία σου».

Η Κλοντέτ φημιζόταν για τις μικρές αυτές προσβολές της, γι' αυτό η Λίμπι δεν ταράχτηκε. «Σε διαβεβαιώνω ότι δεν ήμουν σε θέση να έρθω στη δουλειά».

«Κι όμως, ο Χένρι σε είδε χθες το απόγευμα στην αποβάθρα του Γκαρντν Νορ».

«Επέστρεφα από το Λονδίνο, όπου είχα πάει να επισκεφθώ τον ειδικό παθολόγο μου».

«Ειδικό παθολόγο;»

Η Λίμπι παρέμεινε απτόητη. «Είναι ιδιωτικό θέμα».

Η Κλοντέτ συνοφρυώθηκε. Η Λίμπι πάλεψε με την ενοχή μέσα της. Δεν ήταν στη φύση της να λέει ψέματα, ακόμη κι έπειτα από δώδεκα χρόνια κρυφού δεσμού με τον Μαρκ.

«Δεν μπορώ να κάνω τίποτα πέρα από το να αποδεχτώ ότι μου λες αλήθεια», κατέληξε η Κλοντέτ, ανασηκώνοντας τους ώμους.

«Είναι η αλήθεια», είπε ψέματα η Λίμπι.

Η Κλοντέτ έριξε μια ματιά στο ημερολόγιό της. «Μια και βρίσκεσαι εδώ... άκουσα σήμερα το πρωί ότι ο Μαρκ Γουίντερμπουργν πέθανε. Εσύ χειριζόσουν τον λογαριασμό του, έτσι δεν είναι;»

Η καρδιά της Λίμπι σφίχτηκε, όμως προσπάθησε να μην το δείξει. «Ναι».

«Μπορείς να τηλεφωνήσεις σήμερα στο γραφείο του και να μάθεις ποιος θα πάρει τη θέση του; Έχουμε αυτόν τον

λογαριασμό εδώ και δώδεκα χρόνια και δεν θέλω να τον χάσω. Ο Κατάλογος Γουίντερμπουργν είναι μία από τις ενυπόγραφες παραγωγές μας».

«Να τους καλέσω σήμερα; Συνήθως υπογράφουμε το συμβόλαιο γύρω στα μέσα της χρονιάς».

«Θα είναι αποσπασμένοι. Τα πάντα θα είναι ακόμη στον αέρα. Δεν μπορούμε να διακινδυνεύσουμε να πάρει το συμβόλαιο άλλο στούντιο». Η Κλοντέτ κούνησε το κεφάλι της. «Πέθανε, ξέρεις, από ανεύρυσμα», είπε. «Άκουσα πως ήταν κληρονομικό. Δεν είναι ο πρώτος Γουίντερμπουργν που πέθανε με αυτόν τον τρόπο».

Η Λίμπι έκανε έναν μορφασμό. Δεν το γνώριζε αυτό. Σε όλες τις ενδόμυχες στιγμές που είχαν μοιραστεί, δεν της είχε αναφέρει ποτέ κάποια προδιάθεση για αιφνίδιο θάνατο. Δεν της το είχε πει άραγε επειδή ήθελε να την προστατέψει από έγνοιες και ανησυχίες; Ή μήπως επειδή δεν ήταν παρά η ερωμένη του;

Η Κλοντέτ ανασήκωσε τους ώμους της. «Η ζωή είναι σύντομη. Ας εξασφαλίσουμε αυτό το συμβόλαιο. Τηλεφώνησέ τους σήμερα».

Η Λίμπι επέστρεψε στο γραφείο της με το στομάχι ανακατεμένο. Πώς θα μπορούσε να καλέσει ξανά τον γνώριμο αριθμό τώρα που ήξερε ότι εκείνος δεν θα βρισκόταν εκεί για να απαντήσει στην κλήση της; Πώς θα μπορούσε να συνεχίσει να εργάζεται στον κατάλογο χωρίς να είναι εκεί ο Μαρκ για να τον σχεδιάζουν μαζί; Η εργασία της, το κάποτε γλυκό καταφύγιο στο οποίο η επαφή με τον Μαρκ ήταν νόμιμη και επιτρεπτή, είχε τώρα πια ερημώσει. Δεν υπήρχε εκεί τίποτα πέρα από τα μπεζ χωρίσματα των γραφείων και την ιδιότροπη προϊστάμενή της. Έμεινε για αρκετή ώρα με το βλέμμα καρφωμένο στην κλειστή οθόνη του υπολογιστή της –δεν είχε μπει καν στον κόπο να τον ανοίξει– και αναρωτιόταν αν

είχε ποτέ κανείς συνέλθει από μια τέτοια απώλεια. Σηκώθηκε και πήρε την τσάντα της, το κασκόλ και το πανωφόρι της, και χωρίς να πει λέξη έφυγε από το γραφείο της.

Δεν σκόπευε να τηλεφωνήσει στα Κοσμήματα Γούντερμπουργκ. Θα τηλεφωνούσε όμως στην αδελφή της.

Η Λίμπι έγγειρε από την άκρη του νοικιασμένου της καναπέ στο νοικιασμένο της διαμέρισμα της Βίλα Ρεμόν και πληκτρολόγησε τον αριθμό τηλεφώνου που ήταν και δικός της άλλοτε, στα παιδικά της χρόνια· οικείος κι όμως μισο-λησμονημένος, σε μια κάπως διαφορετική μορφή αφού είχαν προστεθεί και οι κωδικοί διεθνών κλήσεων. Μόλις άρχισε να χτυπά, συνειδητοποίησε ότι κρατούσε την ανάσα της. Πίεσε τον εαυτό της να χαλαρώσει.

«Ναι;» έκρωξε μια αγουροξυπνημένη φωνή και η Λίμπι κατάλαβε πως είχε κάνει το σφάλμα να μην ελέγξει πρώτα τη διαφορά ώρας. Είχε ξυπνήσει την Τζούλιετ.

Άναυδη, αναστατωμένη και θυμωμένη με τον εαυτό της, άφησε τη σιωπή να διαρκέσει για λίγο ακόμη.

«Ποιος είναι;» ρώτησε η Τζούλιετ, κι αυτή τη φορά υπήρχε μια υποψία φόβου στη φωνή της.

Η Λίμπι έκλεισε το τηλέφωνο. Δεν ήξερε τι άλλο να κάνει. Ποιον προσπαθούσε να κοροϊδέψει; Η Τζούλιετ δεν θα καλοδεχόταν την επιστροφή της στη γενέτειρά τους. Αν μάλιστα ήξερε τι ακριβώς σχεδίαζε να κάνει η Λίμπι, ίσως και να την αποθάρρυνε αποφασιστικά. *Μην επιστρέφεις εδώ. Ποτέ.* Αυτό της είχε πει τότε η Τζούλιετ. Και η Λίμπι είχε αποκριθεί: *Δεν θα επιστρέψω. Ποτέ.* Για είκοσι ολόκληρα χρόνια, η Λίμπι είχε κρατήσει εκείνη την υπόσχεσή της.

Όμως τα πράγματα που οι έφηβοι λένε μεταξύ τους δεν θα πρέπει να γίνονται σχέδια ζωής, και τώρα είχε καλούς λόγους

για να επιστρέψει στη γενέτειρά της. Η φωνή του Μαρκ αναπήδησε στη σκέψη της: *Θα μπορέσεις να ζωγραφίσεις. Θα κοιτάμε μαζί τη θάλασσα. Ίσως και να λύσουμε μαζί το οικογενειακό μυστήριο των Γούντερμπουργκ. Πώς θα μπορούσα να μην αγοράσω αυτό το αγροτόσπιτο; Θα είναι το ετήσιο καταφύγιό μας.* Ύστερα της είχε δώσει τα κλειδιά κι εκείνη του είχε ορκιστεί πως δεν θα τα χρησιμοποιούσε ποτέ. Της είχε παραδώσει και έναν τίτλο ιδιοκτησίας τον οποίο εκείνη ορκίστηκε πως δεν θα διαβάσει ποτέ. Από εκεί και πέρα, ο Μαρκ το ανέφερε από καιρό σε καιρό, πάντοτε πριν από κάποιο ταξίδι του στην Αυστραλία για να αγοράσει οπάλιο. Ώστε να βεβαιωθεί πως εκείνη εξακολουθούσε να μη θέλει να πάει. Αλλά η Λίμπι είχε μείνει ακλόνητη. Γιατί, έτσι και η Τζούλιετ την έβλεπε με τον Μαρκ... Ω Θεέ, αν η Τζούλιετ αποφάσιζε να τα πει όλα στον Μαρκ...

Η Λίμπι κοιτάξε γύρω της το διαμέρισμα. Από την αρχή ήταν πανάκριβο, όμως εκείνη είχε μείνει επειδή ο Μαρκ την ήθελε να ζει κάπου στο κέντρο. Εστίασε το βλέμμα της στην πόρτα του υπνοδωματίου, κρατώντας την αναπνοή της, σίγουρη πως από στιγμή σε στιγμή ο Μαρκ θα έβγαине έξω, ψηλός και ρωμαλέος, φορώντας μόνο το μποξεράκι του κάτω από την μπλε μεταξωτή ρόμπα του, και με τα σκούρα του μαλλιά να σχηματίζουν μπούκλες πίσω από τα αφτιά του. Και τότε θα της χαμογελούσε και θα άγγιζε τα μαλλιά της, και θα ήταν ολοζώντανος και γεμάτος ζεστή ανάσα. Όμως ο Μαρκ δεν βγήκε από το υπνοδωμάτιο. Και ούτε έμελλε ποτέ να ξαναβγει.

Και ένας από τους λιγοστούς γνωστούς της ανθρώπους που ήξεραν τι σημαίνει μια τέτοια απώλεια, ήταν η Τζούλιετ.

Το Καφέ που προτιμούσαν η Λίμπι και ο Μαρκ βρισκόταν στο Μπουλβάρ Σεν-Ζερμέν, ένα Καφέ με εσωτερική καλλιτεχνική διακόσμηση ελάχιστα αλλαγμένη από τη δεκαετία του 1930. Κάθονταν πάντα ακριβώς έξω από την είσοδο, στο τραπεζάκι που βρισκόταν από την αριστερή πλευρά της πόρτας. Ο Μαρκ εκνευριζόταν σε παράλογο βαθμό αν κάποιος άλλος καθόταν σ' εκείνο το τραπέζι όταν έφταναν. Είχε πάντοτε μαζί του ένα φύλλο του Γκάρντιαν αγορασμένο συνήθως από το διεθνές πρακτορείο, υπήρχαν όμως και περιπτώσεις που το έφερνε μαζί του από το Λονδίνο.

Σήμερα η Λίμπι έφτασε ολομόναχη στο Καφέ, άφησε το διπλωμένο φύλλο του Γκάρντιαν στη θέση όπου κανονικά θα καθόταν ο Μαρκ, και παρήγγειλε τα συνηθισμένα τους: έναν καφέ φίλτρου με γάλα για τον εαυτό της, έναν εσπρέσο για εκείνον. Έπειτα, περίμενε να έρθει η παραγγελία, βυθίζοντας το βλέμμα της στα ωχροκίτρινα και λευκά νεοκλασικά κτίρια της Οδού Σεν-Μπενουά, στα αυτοκίνητα που περνούσαν, στους περαστικούς που διάβαιναν με τα σκουρόχρωμα πανωφόρια τους, και στα οδοντωτά φύλλα των φτελιών επάνω από το κεφάλι της. Ανάσαινε τα αρώματα του Παρισιού –εξασθενημένες αναθυμιάσεις από καπνό, κομμένες πασχαλιές, η βροχή που έπεφτε στο πεζοδρόμιο– και σκεφτόταν πώς θα της ήταν δυνατόν να τα αφήσει όλα αυτά και να φύγει. Το αποχαιρετιστήριο πάρτι στη δουλειά έμοιαζε να γίνεται για κάποια άλλη· για κάποια χαρούμενη γυναίκα με ξεκάθαρη σκέψη, χωρίς σκοτεινό παρελθόν και με λαμπρό μέλλον.

«Περιμένετε τον φίλο σας;» τη ρώτησε ο σερβιτόρος τη στιγμή που άφηνε τον εσπρέσο του Μαρκ δίπλα στην εφημερίδα.

Η Λίμπι πίεσε τον εαυτό της να χαμογελάσει, όμως η καρδιά της ήταν σφιγμένη. *Όχι, δεν θα έρθει πια ποτέ ξανά.* Ρουφούσε αργά τον καφέ της ενώ ο καφές του Μαρκ κρύωνε στον

πρωινό ανοιξιάτικο αέρα. Έκλεισε τα μάτια της και αφέθηκε σε μια φανταστική συζήτηση μαζί του, σαν μια προέκταση από τις τόσες και τόσες αλλοτινές τους συζητήσεις.

«Πώς ήταν το ταξίδι σου;» τον ρώτησε.

«Καλό», της αποκρίθηκε εκείνος. «Έκανα αρκετή δουλειά στο τρένο».

«Είχες μεγάλο φόρτο εργασίας;»

«Όπως πάντα». Ένα αμυδρό χαμόγελο. Ένα ελαφρύ χτύπημα στην εφημερίδα με τις αρθρώσεις του χεριού του, που της έλεγε *Άσε με να διαβάσω*.

Η Λίμπι άνοιξε τα μάτια της. Γκριζωπά σύννεφα είχαν συγκεντρωθεί από πάνω της και στον αέρα πλανιόταν μια παγερή υγρασία. Η πτήση της θα έφευγε σε τρεις ώρες. Ανάμεσα στα πλευρά της, η πονεμένη της καρδιά χτυπούσε παγωμένη. Τα πάντα την πονούσαν. Αποτελείωσε αργά τον καφέ της. Για τελευταία φορά. Πήρε την τσάντα της, τα κλειδιά της και σηκώθηκε. Για τελευταία φορά. Άρχισε να φιλοβρέχει καθώς βάδιζε. Στράφηκε να κοιτάξει πίσω της. Ο καφές του Μαρκ βρισκόταν ανέγγιχτος επάνω στο τραπέζι, ενώ το αεράκι φυλλομετρούσε την εφημερίδα του.

«Αντίο», είπε άτονα, αφήνοντας πίσω της το Παρίσι και τον Μαρκ.

Ήταν η τελευταία φορά.